Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-04
Dnr SI 2026:2727

Huvudman

Trollebygdens Byaskolor
Ekonomisk förening
inger.pihl@trolleskola.nu

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Trolle Ljungby skola i Kristianstad kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 maj 2026

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en tillsyn av Trolle Ljungby skola i Kristianstad kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Skolinspektionen har den 21 maj 2026 beslutat att förelägga Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening att senast den 15 oktober 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande bemanning av skolbibliotek. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening en anmärkning rörande tillgång till skolbibliotek och biblioteksplan.

Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har den 2 oktober 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har även den 2 november 2026 inkommit med svar på kompletterande frågor från Skolinspektionen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om konstaterade brister har avhjälpts.

Motivering av beslutet

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut från den 21 maj 2026 att det fanns brister i skolenhetens arbete rörande bemanning av skolbibliotek då den biblioteksansvariga saknade förutsättningar att arbeta med medie- och

informationskunnighet inom ramen för sitt uppdrag. Skolinspektionen bedömde därmed att verksamheten inte uppfyllde författningarnas krav vad gäller bemanning av skolbibliotek i sådan utsträckning att ändamålen med ett skolbibliotek kunde uppnås.

Av huvudmannens redovisning framgår att bemanningen av skolbiblioteket har utökats till att omfatta alla raster samt att biblioteket är bemannat ett pass per vecka för bland annat varje klass. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att den biblioteksansvariga nu arbetar med medie- och informationskunnighet i bibliotekets regi vilket innebär att utveckla elevers förmåga att söka information i olika källor samt källkritik. Huvudmannen uppger som svar på en fråga från Skolinspektionen att det nu finns bemanning i sådan utsträckning att ändamålen med skolbiblioteket uppnås.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att utöver att främja elevernas läsförmåga anser regeringen att förmågan att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang är av central betydelse för skolbiblioteksverksamheten. Liksom läsförståelse är medie- och informationskunnighet en förmåga som är väsentlig såväl för elevers möjligheter att fungera som samhällsmedborgare och delta i det demokratiska samtalet som för deras kunskapsutveckling i skolans alla ämnen. I ett samhälle med snabb och omfattande spridning av information är elevers kunskaper inom informationssökning och källkritik även viktiga för att bygga upp en motståndskraft mot desinformation och propaganda. (prop. 2023/24:164, s. 24)

Av förarbetena framgår vidare att bemanningen behöver vara av den omfattningen att det är fråga om ett skolbibliotek enligt den definition som framgår av 24 a §, dvs. en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Det innebär att skolbibliotekarierna måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever. Hur omfattande bemanningen ska vara får huvudmännen bedöma vid organiseringen av skolbiblioteksverksamheten utifrån elevsammansättningen och de lokala förutsättningarna. Bemanningen

måste dock vara av den omfattningen att de i 24 b § angivna ändamålen med skolbibliotek uppnås, dvs. utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (prop. 2023/24:164, s. 67)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening vidtagit åtgärder för att se till att skolbiblioteket bemannas i sådan utsträckning att ändamålen med skolbiblioteket uppnås. Skolinspektionen bedömer att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har följt föreläggandet i denna del och att konstaterade brister är avhjälpta.

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut från den 21 maj 2026 att det fanns brist i skolenhetens arbete rörande tillgång till skolbibliotek. Av tillsynen framgick visserligen inte annat än att det vid skolenheten finns en lokal med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som ställs till elevernas och lärarnas förfogande.

Tillsynen visade dock att skolbibliotekets utbud saknade tillgång till digitala medier i olika format och kulturuttryck som till exempel musik och film vilket var en brist.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder och av huvudmannens svar på fråga från Skolinspektionen framgår att bibliotekets utbud tillhandahåller dator och chromebooks med tillgång till ett digitalt utbud bestående av SLI, UR-play, SO-rummet, SCB, Världens bibliotek samt inläsningstjänst.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i förskoleklass och grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken

därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika format och andra kulturuttryck som musik och film. (prop. 2012/13:147 s.22)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening vidtagit åtgärder för att se till att eleverna på Trolle Ljungby skola har tillgång till ett digitalt utbud i skolbiblioteket. Skolinspektionen bedömer att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen och att konstaterade brister har avhjälpts.

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut från den 21 maj 2026 att det fanns brister i skolenhetens biblioteksplan. Av planen framgick inte någon information om hur ändamålet som avser medie- och informationskunnighet ska uppnås,

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att biblioteksplanen är uppdaterad med information om hur ändamålet som avser medie- och informationskunnighet ska uppnås. Biblioteksplanen innehåller aktiviteter som ska genomföras, till exempel informationssökning och källkritik samt att eleverna ska värdera och använda information från olika källor.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman i en biblioteksplan ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att det ska framgå av biblioteksplanen hur skolbiblioteksverksamheten är tänkt att fungera och bidra till elevernas lärande, med bl.a. uppföljningsbara och konkreta mål, visioner och aktiviteter. Vidare framgår att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. I och med att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås ska biblioteksplanen alltså även omfatta bemanningen av skolbiblioteket. Det ska således i biblioteksplanen anges t.ex. hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening vidtagit åtgärder för att se till att den lokala biblioteksplanen på Trolle Ljungby skola följer författningarnas krav gällande hur ändamålet som avser medie- och informationskunnighet ska uppnås. Skolinspektionen bedömer att Trollebygdens Byaskolor Ekonomisk förening har vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen och att konstaterade brister har avhjälpts.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Alexander Aleryd

X Lena Puman

Föredragande
Signerat av: Lena Puman